Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (drugo vijeće)

16. srpnja 2015.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Zabranjeni sporazumi – Načini raspoređivanja klijenata na tržištu privatnih mirovinskih fondova – Postojanje ograničenja tržišnog natjecanja u smislu članka 101. UFEU-a – Utjecaj na trgovinu među državama članicama“

U predmetu C-172/14,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Înalta Curte de Casație și Justiție (Rumunjska), odlukom od 13. veljače 2014., koju je Sud zaprimio 7. travnja 2014., u postupku

ING Pensii – Societate de Administrare a unui Fond de Pensii Administrat Privat SA

protiv

Consiliul Concurenței,

SUD (drugo vijeće),

u sastavu: R. Silva de Lapuerta (izvjestiteljica), predsjednica vijeća, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, J. L. da Cruz Vilaça i C. Lycourgos, suci,

nezavisni odvjetnik: N. Wahl,

tajnik: I. Illéssy, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 11. veljače 2015.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

— za ING Pensii – Societate de Administrare a unui Fond de Pensii Administrat Privat SA, I. Hrisafi i R. Vasilache, *avocați*,

— za Consiliul Concurenței, B. Chrițoiu kao i A. Atomi i A. Gunescu, u svojstvu agenata,

— za rumunjsku vladu, R. Radu kao i A. Buzoianu i A.-G. Vacaru, u svojstvu agenata,

— za Europsku komisiju, A. Biolan, M. Kellerbauer i L. Malferrari, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 23. travnja 2015.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: rumunjski

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 101. stavka 1. točke (c) UFEU-a.

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između ING Pensii – Societate de Administrare a unui Fond de Pensii Administrat Privat SA (u daljnjem tekstu: ING Pensii), koji upravlja privatnim mirovinskim fondom, i Consiliul Concurenței (rumunjsko Vijeće za tržišno natjecanje), u vezi sa zahtjevom za poništenje odluke kojom se tom društvu nalaže plaćanje novčane kazne zbog sudjelovanja u sporazumu čiji je cilj ograničavanje tržišnog natjecanja na tržištu privatnih mirovinskih fondova.

Pravni okvir

3 Članak 5. Zakona o tržišnom natjecanju (legea concurenței) br. 21/1996 u izmijenjenoj verziji (*Monitorul Oficial al României*, I. dio, br. 240 od 3. travnja 2014.; u daljnjem tekstu: Zakon br. 21/1996) propisuje:

„(1) Nedopušteni su svi zabranjeni sporazumi, izričiti ili prešutni, između gospodarskih subjekata ili udruženja gospodarskih subjekata, sve odluke koje donesu udruženja gospodarskih subjekata i svako usklađeno djelovanje koji imaju za cilj ili posljedicu ograničavanje, sprečavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja na rumunjskom tržištu ili na njegovu dijelu, a osobito oni kojima se:

[...]

c) izvršava podjela tržišta ili izvora nabave [...]“.

4 Zakon br. 411/2004 o mirovinskim fondovima s privatnim upravljanjem u izmijenjenoj verziji (*Monitorul Oficial al României*, I. dio, br. 482 od 18. srpnja 2007.; u daljnjem tekstu: Zakon br. 411/2004) uređuje uspostavu, organizaciju, funkcioniranje i nadzor tih mirovinskih fondova. Ako je pristup mirovinskom fondu s privatnim upravljanjem obvezan, izvršava se pod nadzorom Casa Națională de Pensii și Alte Drepturi de Asigurări Sociale (Nacionalni ured za mirovine i druga socijalna prava, u daljnjem tekstu: CNPAS).

5 Comisia de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private (Komisija za nadzor sustava privatnih mirovina) u razdoblju između 25. srpnja 2007. i 9. listopada 2007. na temelju Zakona br. 411/2004 odobrila je 18 društava s ciljem upravljanja mirovinskim fondovima, a svako od tih društava moglo je upravljati jednim privatnim mirovinskim fondom u Rumunjskoj.

6 Člankom 30. Zakona br. 411/2004 propisano je:

„(1) Osiguranici koji nisu navršili 35 godina [...] i doprinose u javni mirovinski sustav dužni su pristupiti u mirovinski fond.

[...]“

7 Članak 31. tog zakona navodi:

„Jedna osoba ne može istodobno sudjelovati u većem broju fondova reguliranih ovim zakonom i može imati samo jedan račun u mirovinskim fondovima u kojima sudjeluje. [...]“

8 Članak 32. navedenog zakona propisuje:

„(1) Osoba postaje član mirovinskog fonda potpisivanjem pojedinačnog akta o pristupu, bilo na vlastitu inicijativu bilo upisom institucije zadužene za registraciju.

(2) Tijekom potpisivanja akta o pristupu članovi se obavještavaju o uvjetima sustava privatnih mirovina, osobito o pravima i obvezama strana uključenih u navedeni sustav, financijskim, tehničkim i drugim rizicima kao i naravi i raspoređivanju tih rizika.

[...]“

9 Članak 33. navedenog zakona određuje:

„(1) Svaka osoba koja u roku od četiri mjeseca od dana nastanka obveze ne pristupi jednom od privatnih mirovinskih fondova nasumično se upisuje u jedan od mirovinskih fondova posredstvom institucije zadužene za registraciju.

(2) Nasumično raspoređivanje članova provodi se proporcionalno broju članova u mirovinskom fondu na dan raspoređivanja.

[...]“

10 Članak 5. Pravilnika Komisije za nadzor sustava privatnih mirovina br. 18/2007 o početnom pristupu i o registraciji članova u privatnim mirovinskim fondovima, u izmijenjenoj verziji (*Monitorul Oficial al României*, I. dio, br. 746 od 2. studenoga 2007.; u daljnjem tekstu: Pravilnik br. 18/2007) propisuje:

„(1) Odabir mirovinskog fonda s privatnim upravljanjem osobna je odluka člana.

(2) Privatnom mirovinskom fondu pristupa se na inicijativu člana ili nasumičnim upisom CNPAS-a kada je pristup privatnom mirovinskom fondu obvezan.

[...]

(6) Početni postupak pristupa mirovinskim fondovima s privatnim upravljanjem počinje 17. rujna 2007. i završava 17. siječnja 2008.“

11 Člankom 21. Zakona br. 18/2007 propisano je:

„(1) Ako u okviru polumjesečnog izvješća upravitelj upozori da je neka osoba potpisala više pojedinačnih akata o pristupu ili ako se utvrdi da je njezin pristup privremeno potvrđen u okviru ranijeg izvješća, CNPAS upisuje dotičnu osobu u elektroničku tablicu dvostrukih osiguranika.

(2) CNPAS dostavlja elektroničku tablicu dvostrukih osiguranika upraviteljima i Komisiji u roku od tri radna dana od primitka polumjesečnog izvješća.

[...]“

12 Članak 23. tog pravilnika navodi:

„[...]

(3) Osobe za koje se nakon završetka početnog postupka pristupa CNPAS-u prikazalo da su potpisale više pojedinačnih dokumenata o pristupu upisane su u registar članova kao ‚nepotvrđeni’ te će se nasumično rasporediti u skladu s odredbama ovog pravilnika.“

13 Članak 29. te odluke predviđa:

„Tijekom završetka postupka nasumičnog raspoređivanja CNPAS zasebno potvrđuje pristup osoba mirovinskim fondovima s privatnim upravljanjem i ažurira informacije koje se nalaze u registru članova.“

14 Članak 30. te odluke predviđa:

„(1) U roku od pet radnih dana od upisa nasumično raspoređenih osoba u registar članova CNPAS odvojeno obavješćuje svaki mirovinski fond s privatnim upravljanjem o popisu nasumično raspoređenih osoba čiji je pristup mirovinskom fondu, kojim je upravljao CNPAS, bio potvrđen.

[...]“

15 Članak 31. Pravilnika br. 18/2007 navodi:

„Svaki upravitelj kojemu je CNPAS nasumično dodijelio članove dužan je obavijestiti ih, u roku od 15 kalendarskih dana od dana njihove registracije kao članova mirovinskih fondova s privatnim upravljanjem, o imenu mirovinskog fonda s privatnim upravljanjem i o imenu njegova upravitelja.“

Glavni postupak i prethodno pitanje

16 ING Pensii je društvo koje se bavi upravljanjem mirovinskim fondom, osobito djeluje na tržištu obveznih privatnih mirovina u Rumunjskoj. Predmet je proizišao iz istrage Consiliul Concurenței o povredi članka 5. stavka 1. Zakona br. 21/1996 i članka 101. UFEU-a.

17 Odlukom br. 39/2010 od 7. rujna 2010. Consiliul Concurenței izrekao je novčanu kaznu četrnaestorici trgovačkih društava upravitelja mirovinskim fondovima, među kojima se nalazi društvo ING Pensii, zbog sporazuma sklopljenih između tih društava koji su se odnosili na raspoređivanje klijenata. Ti sporazumi odnosili su se na osobe koje su potpisale dva akta o pristupu različitim privatnim mirovinskim fondovima tijekom početnog razdoblja pristupa tim fondovima. Prema mišljenju Consiliul Concurenței, sklapanjem tih sporazuma privatni mirovinski fondovi međusobno su rasporedili te osobe (u daljnjem tekstu: dvostruki osiguranici) na jednake dijelove i na taj način nastojali su izbjeći CNPAS-ovo raspoređivanje dvostrukih osiguranika.

18 ING Pensii je 4. listopada 2010. zatražio pred Curtea de Apel Bucureşti (Žalbeni sud u Bukureštu), kao glavno, poništenje odluke br. 39/2010 i, kao podredno, djelomično poništenje te odluke kako bi smanjio iznos izrečene novčane kazne. To trgovačko društvo tvrdilo je da predmetni sporazumi nisu bili u suprotnosti s člankom 5. stavkom 1. Zakona br. 21/1996 te da pretpostavke za primjenu članka 101. stavka 1. UFEU-a nisu bile ispunjene.

19 ING Pensii je osobito naveo da raspoređivanje članova registriranih kao dvostruki osiguranici ne odgovara značenju „zabranjenih sporazuma“. Dakle, nijedna posljedica koja bi ograničavala, sprečavala ili narušavala tržišno natjecanje nije utvrđena na rumunjskom tržištu obveznih privatnih mirovinskih fondova ili u njegovu znatnom dijelu. ING Pensii istaknuo je i da tržišno natjecanje između tih mirovinskih fondova nije bilo isključeno s obzirom na to da su oni bili u tržišnom natjecanju tijekom početnog razdoblja pristupa.

20 Consiliul Concurenței istaknuo je pak da je radi utvrđivanja protutržišne naravi sporazuma sklopljenih između predmetnih mirovinskih fondova, među kojima se nalazi ING Pensii, valjalo uzeti u obzir pravni okvir koji je temelj uspostavi i funkcioniranju tržišta privatnog upravljanja obveznim mirovinskim fondovima kao i pojedinosti tržišta na kojima su ti sporazumi bili sklopljeni.

21 Curtea de Apel Bucureşti presudom od 6. veljače 2012. odbila je tužbu ING Pensiija. Potonji je uložio žalbu pred sudom koji je uputio zahtjev. On je osobito naveo da izbor drukčijeg algoritma izračuna dvostrukih osiguranika od onog predviđenog mjerodavnim propisom nije bila povreda Zakona br. 21/1996, nego u najgorem slučaju povreda posebnog zakonodavstva u području obveznih privatnih mirovina. Usto, u mjeri u kojoj se predmetni sporazum ograničio na raspoređivanje dvostrukih osiguranika, on nije mogao utjecati na tržišno natjecanje na predmetnom tržištu jer dvostruki osiguranici, koji su predstavljali manje od 1,5% tog tržišta, ne bi bili predmet tržišnog natjecanja među mirovinskim fondovima.

22 ING Pensii također je istaknuo pred sudom koji je uputio zahtjev da nije imao nikakav praktičan ili gospodarski interes da provede raspoređivanje dvostrukih osiguranika na jednake dijelove jer je 15. listopada 2007. već posjedovao najveći dio tržišta. Usto, predmetni sporazumi imali bi pozitivne učinke dovodeći do veće učinkovitosti postupka pristupa obveznim privatnim mirovinskim fondovima jer bi se članovima povećala vjerojatnost da se poštuje njihov odabir u odnosu na situaciju kakva bi bila da je provedeno nasumično raspoređivanje.

23 ING Pensii je naposljetku naveo da u ovom slučaju nije dokazana nijedna posljedica u smislu zatvaranja nacionalnog tržišta obveznih privatnih mirovinskih fondova zbog izbora drukčijeg algoritma za izračun dvostrukih osiguranika. Kad je riječ o sporazumima koji obuhvaćaju granični postotak dotičnog rumunjskog tržišta, očito je da su stvarni ili mogući učinci tih sporazuma zanemarivi i da ni u jednom slučaju ne proizvode učinke na dotičnom tržištu na razini Unije.

24 Consiliul Concurenței tvrdi da se žalba treba odbiti, ističući u biti da su sporazumi o raspoređivanju dvostrukih osiguranika narušili tržišno natjecanje na tržištu obveznih privatnih mirovinskih fondova i da su kao takvi imali protutržišni cilj. Naime, mogućnost sporazuma da proizvodi negativne posljedice i utvrđenje povrede, koja se sastoji u podjeli tržištâ i izvora nabave, nisu uvjetovani brojem stvarno raspoređenih klijenata jer se taj aspekt odnosi na stvarne posljedice zabranjenog sporazuma.

25 U tim okolnostima Înalta Curte de Casație și Justiție (Visoki kasacijski sud) odlučio je prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Kada je riječ o praksi raspoređivanja kupaca, je li njihov stvaran i konačan broj relevantan kako bi se ocijenilo je li ispunjen uvjet prema kojemu mora značajno utjecati na tržišno natjecanje u smislu odredaba članka 101. stavka 1. točke (c) UFEU-a?“

O prethodnom pitanju

26 Najprije treba podsjetiti da sud koji je uputio zahtjev postavlja pitanje relevantnosti broja osoba na koje se odnose sporazumi o raspoređivanju klijenata s obzirom na jedan od uvjeta navedenih u članku 101. stavku 1. UFEU-a prema kojemu zabranjeni sporazum, da bi bio obuhvaćen tom odredbom, treba osobito moći ograničavati tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu.

27 S obzirom na činjenične okolnosti u glavnom postupku, postavljeno pitanje treba shvatiti na način da se njime u biti želi saznati treba li članak 101. stavak 1. UFEU-a tumačiti na način da sporazumi o raspoređivanju klijenata, kao što su sporazumi sklopljeni između privatnih mirovinskih fondova u glavnom postupku, predstavljaju zabranjeni sporazum koji ima protutržišni cilj i je li broj klijenata na koje se odnose relevantan s obzirom na uvjet postojanja ograničenja tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu.

28 U tom pogledu, važno je podsjetiti da kako bi bili obuhvaćeni člankom 101. stavkom 1. UFEU-a, sporazum, odluka udruženja poduzetnika ili usklađeno djelovanje trebali bi moći utjecati na trgovinu među državama članicama i imati „za cilj ili posljedicu“ sprečavanje, ograničivanje ili narušavanje tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu.

29 Kad je riječ o raspodjeli koju treba utvrditi između usklađenih djelovanja koja imaju protutržišni „cilj“ i onih koji imaju protutržišnu posljedicu, treba podsjetiti da ta djelovanja ne predstavljaju kumulativne, već alternativne pretpostavke.

30 Naime, prema ustaljenoj sudskoj praksi od presude LTM (56/65, EU:C:1966:38), alternativnost te pretpostavke, označena uporabom veznika „ili“, dovodi ponajprije do nužnosti razmatranja samog cilja odnosnog djelovanja uzimajući u obzir gospodarski kontekst u kojem se treba primijeniti. Međutim, u slučaju kad analiza sadržaja sporazuma o usklađenom djelovanju ne otkriva dovoljan stupanj štetnosti za tržišno natjecanje, valja ispitati njegove posljedice i radi njegove zabrane zahtijevati postojanje elemenata koji dokazuju da je tržišno natjecanje zapravo bilo na znatan način spriječeno, ograničeno ili narušeno (vidjeti presude Beef Industry Development Society i Barry Brothers, C-209/07, EU:C:2008:643, t. 15. kao i T-Mobile Netherlands i dr., C -8/08, EU:C:2009:343, t. 28.)

31 Što se tiče pojma „ograničenja [s obzirom na] cilj“, treba podsjetiti da su neke vrste koordinacije između poduzetnika toliko štetne za dobro i uobičajeno funkcioniranje tržišnog natjecanja da se može smatrati da ispitivanje njihovih posljedica nije potrebno (vidjeti u tom pogledu presudu CB/Komisija, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, t. 49. i 50. kao i navedenu sudsku praksu).

32 U tom pogledu iz sudske prakse Suda proizlazi da sporazumi koji po samoj svojoj naravi imaju za cilj proizvesti raspoređivanje klijenata za te usluge uspostavljaju tajne sporazume, koji su osobito štetni za dobro i uobičajeno funkcioniranje tržišnog natjecanja. Dakle, sporazumi o raspoređivanju klijenata kao i sporazumi o cijenama očito pripadaju kategoriji najtežih ograničenja tržišnog natjecanja (vidjeti u tom smislu presudu Komisija/Stichting Administratiekantoor Portielje, C-440/11 P, EU:C:2013:514, t. 95. i 111.).

33 Sud je također istaknuo da kako bi se procijenilo sadržava li neki sporazum među poduzetnicima te značajke, valja uzeti u obzir sadržaj njegovih odredbi, ciljeve koje želi postići te ekonomski i pravni kontekst u koji je smješten. U okviru procjene tog konteksta treba uzeti u obzir narav obuhvaćene robe i usluga kao i stvarne uvjete funkcioniranja i strukture jednog ili više tržišta u pitanju (vidjeti presudu CB/Komisija, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, t. 53. i navedenu sudsku praksu).

34 Iz navedenoga slijedi da kako bi se odredilo jesu li u glavnom postupku predmetna djelovanja mogla uspostaviti takvo ograničenje „[s obzirom na] cilj“, treba ih ocijeniti s obzirom na te elemente sudske prakse.

35 Što se tiče, najprije, sadržaja zabranjenog sporazuma u glavnom postupku, utvrđeno je da se ING Pensii tajno sporazumio s drugim društvima kako bi na jednak način raspodijelili neodređen broj zainteresiranih osoba, odnosno dvostrukih osiguranika, između privatnih mirovinskih fondova koji su sudjelovali u tim tajnim sporazumima.

36 Kao što je utvrdio Consiliul Concurenței i kao što proizlazi iz spisa kojim Sud raspolaže, sporazumi iz glavnog postupka osmišljeni su i zaključeni čak prije provedbe postupka pristupa dotičnih osoba jednom od privatnih mirovinskih fondova. Ta društva su naime predvidjela da će se brojne osobe učlaniti ne u jedan, već u više mirovinskih fondova.

37 Što se tiče cilja dotičnih privatnih mirovinskih fondova, treba podsjetiti da je dvostranim sporazumima o raspoređivanju dvostrukih osiguranika cilj učlaniti dotične osobe u ograničeni krug subjekata na način koji je suprotan mjerodavnim pravnim pravilima i stoga na štetu društava iz glavnog postupka aktivnih u području gospodarstva.

38 Cilj utvrđenih zabranjenih sporazuma bio je ojačati položaj svakog privatnog mirovinskog fonda na dotičnom tržištu u odnosu na njihove konkurente koji nisu sudjelovali u predmetnim tajnim sporazumima.

39 Dakle, u skladu s razmatranjima iz točke 32. ove presude, ti sporazumi nastoje ostvariti cilj očito suprotan dobrom i uobičajenom funkcioniranju tržišnog natjecanja.

40 Kao treće, što se tiče ekonomskog i pravnog konteksta sporazuma iz glavnog postupka, važno je najprije podsjetiti da je uspostavljanje tog novog tržišta obveznih mirovinskih fondova provedeno tijekom relativno kratkog razdoblja, odnosno tijekom četiri mjeseca, nakon čijeg isteka je bio određen dio tržišta svakog od tih fondova.

41 Nadalje, treba istaknuti da je prema tom zakonodavstvu pristup u jedan od 18 u tu svrhu odobrenih privatnih mirovinskih fondova obvezan za dotične osobe i taj pristup postaje zakonski valjan samo tijekom registracije pred CNPAS-om.

42 Osim toga, u skladu s tim zakonodavstvom, za osobe koje su upisane pri više upravitelja takvih fondova smatralo se da nisu provele valjan pristup i trebale su se dakle raspodijeliti između tih fondova na izravno proporcionalan način, prema broju osoba čiji je pristup potvrđen za svaki privatni mirovinski fond u odnosu na ukupan broj osoba čiji je pristup potvrđen za sve privatne mirovinske fondove.

43 Osim toga navedeno zakonodavstvo propisuje da osoba koja je valjano pristupila jednom od odabranih privatnih mirovinskih fondova i koja je na taj način registrirana pri CNPAS-u ne može, osim uz izlaganje znatnim troškovima, promijeniti svoje članstvo prije isteka razdoblja od dvije godine.

44 Naposljetku, tajnim sporazumima dotični privatni mirovinski fondovi namjerno su izuzeti od pravnih pravila koja propisuju učlanjivanje dvostrukih osiguranika nakon intervencije nacionalnih nadležnih tijela u skladu s nasumičnim raspoređivanjem dvostrukih osiguranika.

45 U tim okolnostima, za ocjenu ekonomskog i pravnog konteksta zabranjenih sporazuma, u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 33. ove presude, treba uzeti u obzir narav obuhvaćenih usluga kao i stvarne uvjete funkcioniranja dotičnog tržišta i njegove strukture.

46 U ovom slučaju narav dotične usluge, koju osobito obilježava pravna obveza odnosnih osoba da pristupe privatnom mirovinskom fondu, bila je određena nacionalnim zakonodavstvom. Dakle, potencijalni klijenti lako su prepoznali proizvod osiguranja u glavnom postupku pa su prema tome različiti odobreni privatni mirovinski fondovi bili snažna konkurencija.

47 Iz navedenoga slijedi da je cilj tajnih sporazuma dotičnih privatnih mirovinskih fondova bio omogućiti tim fondovima utjecaj na strukturu i stvarne uvjete funkcioniranja tržišta obveznog privatnog osiguranja u ključnoj fazi njegova oblikovanja.

48 Naposljetku, da bi bio usvojen uvjet prema kojemu bi sporazum, u smislu članka 101. stavka 1. UFEU-a, mogao utjecati na trgovinu među državama članicama, mora postojati mogućnost predviđanja s dostatnim stupnjem vjerojatnosti na temelju svih objektivnih pravnih ili činjeničnih okolnosti da oni mogu utjecati neposredno ili posredno, stvarno ili potencijalno na trgovinsku razmjenu među državama članicama i to na način koji bi mogao činiti prepreku za stvaranje jedinstvenog tržišta među državama članicama. Taj utjecaj ne smije biti tek neznatan (vidjeti presude Javico, C-306/96, EU:C:1998:173, t. 16.; Bagnasco i dr., C-215/96 i C-216/96, EU:C:1999:12, t. 47. kao i Dalmine/Komisija, C-407/04 P, EU:C:2007:53, t. 90.).

49 Što se tiče mogućnosti zabranjenog sporazuma, koji obuhvaća cjelokupno područje države članice, da utječe na trgovinu među državama članicama, iz stalne sudske prakse proizlazi da zabranjeni sporazum po samoj svojoj prirodi ima učinak jačanja podjele tržišta na nacionalnoj razini, otežavajući na taj način gospodarsko prožimanje kao jedan od ciljeva UFEU-a (vidjeti presude Vereeniging van Cementhandelaren/Komisija, 8/72, EU:C:1972:84, t. 29.; Komisija/Italija, C-35/96, EU:C:1998:303, t. 48. i Wouters i dr., C-309/99, EU:C:2002:98, t. 95.)

50 U ovom slučaju iz spisa dostavljenog Sudu proizlazi da su predmetne usluge mogle imati prekogranično obilježje čim su osobe podložne obvezi pristupanja jednom od odobrenih fondova i njihovi poslodavci mogli imati poslovni nastan u drugim državama članicama i čim mirovinski fondovi osnovani u Rumunjskoj mogu pripadati društvima koja se nalaze u drugim državama članicama.

51 Naime, ako je točno da je pristup novom tržištu obveznih privatnih mirovinskih fondova bio ograničen na odobrena društva, u ovom slučaju u Rumunjskoj, zabranjeni sporazum iz glavnog postupka otežao je ulazak na rumunjsko tržište društvima smještenima izvan rumunjskog područja koja također žele obavljati usluge u predmetnom gospodarskom području.

52 Može se smatrati da ta situacija utječe na razmjene na unutarnjem tržištu Unije.

53 Iz navedenoga slijedi da se sporazumi iz glavnog postupka mogu kvalificirati sporazumima koji ograničavaju tržišno natjecanje zbog samog svojeg cilja u smislu članka 101. stavka 1. UFEU-a.

54 U tim okolnostima broj osoba na koje se odnose sporazumi o raspoređivanju iz glavnog postupka nije od bitne važnosti u cilju zaključivanja da postoji takvo ograničenje tržišnog natjecanja.

55 Naime, kao što je istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 83. svojega mišljenja, protutržišni cilj sporazuma o raspoređivanju, osobito mogućnost tog sporazuma da proizvodi negativne posljedice na tržištu, ne ovisi o konkretnom broju stvarno raspoređenih klijenata, nego jedino o tekstu i krajnjoj svrsi navedenog sporazuma, ocijenjenog u svjetlu gospodarskog i pravnog konteksta u kojem je sklopljen.

56 Iz svega prethodno navedenoga proizlazi da se članak 101. stavak 1. UFEU-a treba tumačiti na način da sporazumi o raspoređivanju klijenata, kao što su sporazumi sklopljeni između privatnih mirovinskih fondova u glavnom postupku, predstavljaju zabranjeni sporazum koji ima protutržišni cilj i da broj klijenata na koje se odnose ti sporazumi ne može biti relevantan u cilju ocjene uvjeta koji se odnosi na ograničenje tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu.

Troškovi

57 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (drugo vijeće) odlučuje:

Članak 101. stavak 1. UFEU-a treba tumačiti na način da sporazumi o raspoređivanju klijenata, kao što su sporazumi sklopljeni između privatnih mirovinskih fondova u glavnom postupku, predstavljaju zabranjeni sporazum koji ima protutržišni cilj i da broj klijenata na koje se odnose ti sporazumi ne može biti relevantan u cilju ocjene uvjeta koji se odnosi na ograničenje tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu.

Potpisi